

ljani izhajati ne morejo. Pač mož ni pomislil, da obrtnik ne more pobrati kar svojih kopit, pa iti drugam. Za se litev je treba denarja in na novem mestu se tudi ne dobe precej odjemalci. Obrtnika siliti, da naj se izseli, se pravi uničiti ga.

Ker je tesno zvezan z obrtnim stanom razvoj Ljubljane in je od tega odvisna tudi davčna sila prebivalstva, je pač želeli, da se kmalu kaj izdatnega stori v tem oziru.

Obrtnijske raznoterosti.

Višja šola za praktično fiziko. Ravnateljstvo tehnološkega muzeja na Dunaju namerava osnovati strokovno šolo za praktično fiziko, katera ima namen monterje, delovodje itd. podučiti v onih delih obrtov, ki se tičejo kurjave, prevetrovanja, razsvetljave in optike, mehanike, elektrotehnike i. t. d. Taka šola je le še jedna na svetu in sicer v Parizu. Nova šola bode imela tri letnike in se začne že s prihodnjim šolskim letom.

Človeško delo. Po poskusih se je dognalo, da se sme človeško delo v jedni sekundi ceniti na dvanajstino konjske moči.

Kit za steklo in kovino. Da se steklo prikita na kovino se naj napravi kit iz jednega dela kavstične sode, in treh delov kolofonije. To se kuha v petih delih vode in pomeša potem s polovico te množine pariškega mavca. Ta kit se po rabi posuši v pol ure. Voda, vročina in petrolej mu ne škodujeta.

Kmetijstvo.

Shod dolenskih kmetijskih podružnic v Novem mestu.

Dne 10. t. m. je bil v Novem mestu shod dolenskih kmetijskih podružnic in je bil mnogobrojno obiskan. Za zborovanje prvotno določena mestna dvorana je bila dosti premajhna, tako, da se je morala v zadnjem trenutku prirediti v ta namen čitalniška dvorana. Udeležencev je bilo okolu 300. Največ je bilo seveda priprostih kmetovalcev, ki so s tem pokazali, da se zanimajo za vsakoršen napredek svojega stanu. Mnogoštevilno so obiskali shod tudi grajščaki dolenski, duhovniki in sploh veljavni gospodarji iz Dolenjske. Da bi ne bila slučajno na ta dan dva sejnova v bližnji okolici, namreč v Št. Jerneju in Žužemberku, sigurno bi bila udeležba tako mnogoštevilna, da bi trebalo zborovati pod milim nebom.

Zborovanje se je pričelo ob 1/2 11. uri predpoludne. Načelnik kmetijske podružnice novomeške gosp. Rohrman nagovoril je zborovalce ter iskreno pozdravil vse udeležnike in zastopnike unanjih kmetijskih podružnic, ki so se malone vse odzvale vabilu in prišle po svojih zastopnikih in drugih članih k današnjemu shodu. Posebej je pozdravil zastopnika vlade g. komisarja Krese-ta in zastopnika c. kr. kmetijske družbe g. Pirca. Posebej se je zahvalil tudi veleposestnikom, ki so se tako mnogoštevilno zbrali k današnjemu shodu. V svojem nagovoru pojasni namen shoda, povdarjajoč, da se je treba za skupne interese tudi skupno potegovati. Konečno izraža željo, da bi bil z

današnjim shodom položen temelj k vzajemnemu in bolj vspešnemu delovanju dolenskih podružnic in k boljšemu napredovanju dolenskega kmetijstva.

Ko je končal svoj nagovor, predlagal je, da se voli predsednikom današnjega zborovanja gosp. grof Margheri. Le-ta pa predlaga za to mesto načelnika g. Rohrmana, katerim besedam se je tudi jednoglasno pritrnilo.

Izvoljeni predsednik se zahvaljuje za častno zapanje in preide se na dnevni red zborovanja.

Preosnova davkov.

(Dalje.)

Kdor bode začel novo podjetje ali otvori novo vršbo, od katere se bode moral plačevati davek, moral bode, predno ali kader začne vršbo, to naznaniti davčnemu oblastvu prve stopinje. To ne bo zadosti, če bi se zglasilo podjetje le pri obrtnem oblastvu. Zadostovalo bode pa, če se pošlje davčnemu oblastvu koleka prost prepis naznani obrtnemu oblastvu.

Davek se začneja z začetkom tistega četrtja po koledarju, v katerem se začne vršba. Davek za taka podjetja določi davčno oblastvo prve stopinje, po tistem davčnem postavku, kakor ga je določila pridobninska davčna komisija za podobne vršbe. V prihodnji davčni dobi se pa uvrste take vršbe v davčne družbe in jim potem komisija določi davek.

Plačevanje davka neha, ako kdo obrt stalno preneha ali pa vršbo trajno in popolnoma ustavi. Dotičnik pa mora v štirih tednih naznaniti davčnemu oblastvu, da je obrt prenehal ali vršbo ustavil. Plačevanje davka neha prihodnje četrtletje.

Uradno, ne da bi se bilo kaj naznanilo, se izbriše pridobninski davek, če je dotičnik umrl ali se ne ve, kje biva, in je vršba dejanski za jedno leto ustavljena.

Če se preseli kdo s svojim podjetjem, bode moral dokazati, da je vršbo na tacem kraji s tistim dnem ustavil, ko jo je na novo začel, in davek se mu bode v novem kraji odmeril še le s sledečim četrtletjem.

Kdor prevzame od koga kako podjetje, od katerega je plačevati pridobninski davek, mora s prihodnim četrtletjem pričeti plačevati tudi davek.

V jedni davčni dobi se pravilno davek ne premeni, če se v vršbi zgode tudi kake premembe. Samo če se bistveno moti vršba, če podjetnik umrje ali zboli, ali podjetje pogori, je poškoduje povodenj ali kaka druga taka nesreča je zadene, finančno oblastvo deloma davek odpusti za jedno ali več četrtletij. Če se kako četrtletje vršba popolnoma ustavi, se tudi davek popolnoma popusti.

Davki od podjetij in obrtov, ki se mej davčno dobo osnujejo, se ne vračunajo v določen družbin kontigent, temveč jih dobi država. Ravno tako pa tudi država ne bode smela povišati davčni družbi odmerjenega davka, ko bi se zaradi davčnih odpisov ali neizterljivih davčnih zneskov ne dosegla določena svota.

Pridobninski davek se bode plačeval četrtletno naprej in sicer dne 1. januarija, 1. aprila, 1. julija in 1. oktobra.

ljema I. Prekop je velike važnosti za Nemčijo, če bi prišlo do vojske z Rusijo, ker ji bo moč priti po svojem v Baltiško morje, ne da bi bilo treba pluti preko Danskega, katero, bi lahko ovire delalo. Prekop stane čez 150 milijonov mark in je 98 kilometrov dolg. Slavnosti otvorjenja se je vdeležilo v vsem 53 velikih vojnih ladij raznih držav z 833 častniki in z moštvo broječem 16.873.

Makedonija. — V Makedoniji je v nekaterih okrajih, kjer stanujejo Bolgari in Srbi, buknila vstaja. Vstaši so napali muhamedance in jim požgali hiše. Bil je že hud boj mej vstaši in turškimi vojaki. Makedonija je v oblasti Turkov. Ker pa je ondi dosti Bolgarov, je umevno, da bi Bolgarija te svoje rojake rada pod svojo oblast dobila, posebno, ko vidi, ob kakih neznosnih turških razmerah morajo ti živeti. V Sređci deluje v ta namen posebni makedonski odbor. Turška vlada je seveda sedaj ob tem vstanku obdolžila v prvi vrsti ta makedonski odbor, da je kriv vstaje, oziroma, da vstaše podpira in je zahtevala od Bolgarije, da ta odbor razpusti. Makedonski odbor odločno oporeka, da bi imel kaj pri vstanku in Bolgarska vlada se je izrekla, da nima povoda odbora razpuščati. Vsekakor je pa gotovo, da vstaši morajo kje oporo imeti, če ne pri makedonskem odboru, pa kje drugod.

Obrtnija.

Naprava pepelike iz lesa.

Pepelika ali potošl je precejšnje važnosti za nekatere obrte, če tudi ne obče tako velike, kot je bila nekdanj, ko še sode niso poznali. Prejšnje čase delali so pepeliko samo iz lesa, a zadnji čas jo pa dobivajo tudi na druge načine. Pepelika je ogljikovokisli kali. Dobi se torej iz rastlin, ki imajo v sebi dosti kalija. Zaradi tega so nekaterniki priporočali, da bi pridelovali nalašč take rastline, ki imajo dosti kalija v sebi. Take rastline so smrdela, pelin, žive kropive, graščica in še več drugih. Pridelavati teh rastlin pa vendar ni mogoče, ker bi na nobeni zemlji ne vspevale dolgo, ako bi jim z gnojem kalija ne dovažali. Tako gnojenje bi preveč stalo.

Zaradi tega pa pepeliko dobivajo le iz lesa. Gozdi polagoma iz zemlje izsrkavajo kali in zatorej zemlje toliko ne izsesajo, da bi jo zaradi tega trebalo gnojiti. Star les ima več kalija v sebi nego mlad in les listnatih dreves več nego jelovina.

Za napravo pepelike je potreba toliko pepela, da ne gre, da bi nalašč za to žgali drva. To se splača k večjemu ondu, kjer je dovolj lesa in se zaradi pomanjkanja cest ne da nikamor spravljati. Zato pepeliko delajo le iz lesnega pepela, kjer se rabi za kurjavo. Več krajev je še na svetu, kjer kurijo s samimi drvami. Biti pa za napravo pepelike mora le lesni pepel. Drugi so večkrat škodljivi. Šotni pepel ni za pepeliko in spridi celo lesni pepel, ako mu ga primešaš. Ta pepel ima v sebi dosti žveplenokislega apna, kateri pa premeni pepeliko v žveplenokisli kali in se ob jednem naredi apnenec. Jeden del šotnega pepela pokvari tri dele lesnega.

Iz pepela se pepelika izvleče z vodo. Pepel se navadno dene v posodo, ki ima luknjasto dvojno dno. Na dno se dene poprej še slame ali pa kaka rjuha in se po-

tem nasuje pepela, kateri je pa poprej že malo namočil. Navadno se lug, ki teče iz jedne kadi, vlije še v drugo itd., v katerem je tudi pepel, da se dobi močnejši. Če se rabi mrzla voda, dobimo boljšo pepeliko, če pa rabimo gorko, je pa pepelika slabša, a jo je dosti več.

Lug se dene v kotel in kuha, tako, da postane gost, potem se polagoma ohlaja. Na dno kotla se usedejo žveplenokisle in klorove soli, na nje pa pepelika. Na ta način dobljena pepelika je v trdih kosih. Nekateri pa mešajo pepeliko mej hlapenjem in jo torej dobe zdrobljeno. Pri tem se kotel manj pokvari.

Tako dobljena pepelika imenuje se surova, in še ni za trgovino. Poprej se mora še pražiti v posebnih pečeh ali loncih, da se iz nje odpravi voda in da zgore organske snovi v njej. Sprva se le malo zakuri, potem pa vedno bolj. Sprva postane pepelika črna, potem pa bela. Včasih je rudečkasta, če je v njej kaj železnega okisa, modrikasta, ako je v njej kaj mangana.

Pa tudi sedaj še pepelika ni čista. Vedno ima v sebi še nekaj žvepleno kislega apna in klorovega kalija. Ta dva se težko topita v mrzli vodi. Zato se navadno pepelika, če se hoče imeti čisto, raztopi v vodi, kjer se tuje primesi na dno usedejo. Lug se odlije in pri vednem mešanji zopet shlapi.

Večina sode se pa dandanes ne dobiva iz lesa, temveč iz drugih snovi kot stranski produkt pri izdelovanju drugih snovij.

Obrtnijske raznoterosti.

Spoznavanje pravih demantov. Fizik Margot v Ženevu (Genfu) je zasledil, da se s svinčnikom narejenim iz aluminija da pisati na steklene ploče ali pa na porcelan, sploh na kremenčevokisle spojine. Črte narejene s tem svinčnikom so srebrnobelega s kovinskim leskom. Na demant se pa s takim svinčnikom pisati ne da in se tako spozna njega pristnost.

Natikanje gumijevih cevij na druge večje cevi iz trde snovi, je včasih težavno delo, posebno, če so gumijeve cevi močne. Veliko ložje se nataknejo, če se ne odrežejo napučno, temveč pošev, in se potem nazaj stoječi del pred natakne in potem drugi. Tudi se ložje natakne cev, če se poprej znotraj z vodo zmoči.

Kmetijstvo.

Shod dolenskih kmetijskih podružnic v Novem mestu.

(Dalje.)

K prvi točki vzporeda: „S kakim plemenom je zboljševati dolensko goved in kaj je sploh ukreniti za povzdigo govedoreje po Dolenskem?“ se oglasi za besedo gosp. grof Margheri. V svojem govoru naglašja, da je dolenska goved pomešana z vsakovrstnimi plemeni, kar je velika škoda za živinorejce, za naprej je treba skrbeti za to, da se bode živina zjednačila s porabo plemenskih bikov, ki naj bodo za vse kraje jednaki, ali vsaj kolikor mogoče sorodne krvi. V nadaljevanju opisuje vrednost po-

sameznih govejih plemen v obče in še posebej za naše razmere. Po njegovem mnenju je jedino to prav, če ostanemo v naših krajih pri jednobarvenem plemenu, ker je to z ozirom na dosedanje izkušnje in na našo živinsko kupčijo še najbolj pripravno in stavi predlog, da se naj rabi za zboljšanje dolenjske govedi tudi nadalje še jednobarvena živina.

K debati o tem predlogu se oglasi g. vitez Langer, ki pravi to-le :

Pred 20 leti je bil shod v Ljubljani, h kateremu je bilo poklicanih več zvedencev, da se na zahtevanje poljedelskega ministerstva izrečejo, katero pleme naj se vpeljuje za zboljšanje domače živine. Takrat se je sklenilo vpeljati za Dolenjsko muricodolsko pleme. To pleme se je tudi vpeljevalo, vendar se ni izkazalo povsod našim potrebam popolnoma primerno, tako, da se je v mnogih hlevih zopet opustilo zaradi slabega užitka, katerega je dajalo. Govornik pravi, da se je za Dolenjsko sploh premalo storilo. Na Gorenjsko, kjer je nekaj nad 90.000 glav goveje živine, se je oddalo od leta 1869. do 1892. 706 plemenih živali, mej temi 371 bikov. Na Dolenjsko pa, ki šteje malo ne ravno toliko živine, pa samo 182 glav in sicer le 119 bikov. Tudi Notranjska je dobila toliko plemene živine, kakor Dolenjska, pa ima polovico manj goveje živine kakor Dolenjsko. Dalje omenja, da so grajščaki vpeljevali različno goved, ki se še sedaj redi; ta je največ vplivala, da je živina sedaj tako pomešana. Kmetijska družba naj dela na to, da se živina zjednači s pripravnim plemenom. Našim razmeram ugaja pleme, ki daje dobre vole. Mlekarstvo nima za naše kraje toliko pomena, ker se mleko težko prodaja; zato je ni gledati v prvi vrsti na mlečnost plemena, ampak na to, da je pleme dobro za delo in sposobno tudi za pitanje. Posebno ocenjuje murbodensko pleme, ki je sivkaste ali pšenične barve in bi bilo za naše kraje najbolj pripravno. Tega plemena je že nekaj v deželi in ker je sorodno, a mnogo boljše od muricodolskega, je gotovo, da se bode dala naša živina kaj lahko z njim zboljšati. Murbodenska ali bolje pomurska živina ni izbirčna, daje prav lepe voli, ki so urni pri delu in se lahko opitajo; krave so pa tudi dobre za mleko. S tem plemenom bi nam bilo najbolj ustrezno. Zraven tega plemena ugajati utegne tudi švicko pleme in oberintalsko pleme, ki sta tudi jedne barve, prvo bolj temnorujave ali temnosive, drugo pa svetlosive kakor muricodolske. Obe ti plemeni sta znani zaradi dobre mlečnosti; ker nista glede krme izbirčni, se ta živina pri nas hitro privadi in bode pomešana z domačo živino dajala lepe živali za užitek in za kupčijo. Predlaga tedaj, da naj kmetijska družba bike teh plemen kupuje za zboljšanje domače živine. K temu predlogu pa stavi še drugi predlog, da bi se za dobavo potrebnega števila bikov napravile tri pepinijere za izrejo mladih bikov in sicer v hlevih gosp. barona Berga v Mokronogu, ki redi čistokrvno murbodensko živino, potem v hlevu deželne kmetijske šole na Grmu, kjer redijo švicko živino in v hlevu dr.

Goranyja v Ruprčvrhu, kjer imajo oberintalsko živino. Kmetijska družba naj bi za pleme sposobne bike kupovala od teh posestnikov in jih potem za polovico ali pa še nižjo ceno oddajala po Dolenjskem. Le tako bode mogoče pridobiti potrebno število bikov, katerih sedaj še povsod po Dolenjskem pomanjkuje.

Zoper ta predlog se oglasi g. Pogačnik iz Čateža, povdarjajoč, da to ne more biti nobenemu kmetu prav. Če prodre ta predlog, ne bode imel kmet nobenih koristi, kmetijska družba pa bode morala za drag denar kupovati bike. Kmet naj bike redi in naj se mu daje veselje do take reje s tem, da se mu priznajo premije. Tako bi dobili za majhen denar veliko bikov. Pri nas imamo sedaj 700 krav, pa samo dva bika. Predlaga tedaj: podružnice naj sklenejo, da se naj dajejo tistim posestnikom, ki izrede lepe in za pleme sposobne bike, primerne podpore.

Za tem predlogom se oglasi g. grof Barbo iz Rakovnika, rekoč, da se popolnoma strinja s predlogom g. viteza Langerja in onim g. Pogačnika. Ta predlog, katerega je stavil gosp. Pogačnik, je bil že lansko leto pri občnem zboru v Ljubljani stavljen in tudi sprejet. To ni namen naprave pepinjer, da bi se samo pri grajščakih kupovalo bike, namen je pa ta, da se sploh zagotovi neko število bikov, ker je pomanjkanje teh tako veliko, da ni upati, da bi gospodarji izredili dosti bikov. Gotovo se je najprej ozirati na kmetovalce, če bodo v tolikem številu izrejali za pleme sposobne bike, da jih bode zadosti. Dosedaj je bila živinoreja pri nas na slabih nogah in na jedenkrat se ne more povzdigniti. Skrbeti je, da se bode saj v teh treh hlevih dobilo toliko bikov, kolikor jih bode primanjkovalo. Konečno podpira oba predloga.

Na to se oglasi kapelan Vovk iz Škocijana, kateri opetovano poudarja, naj se v prvi vrsti ozira na kmeta in potem šele na grajščake.

Predsednik g. Rohrman opozori zastopnika škocijanske podružnice, da je to sploh namen današnjemu shodu, ker imajo grajščaki tako dovolj bikov za svoje potrebe in je treba sedaj skrbeti, da jih bode dosti tudi za vse druge kmetovalce. Predlog, katerega je stavil g. Pogačnik, je bil že lansko leto pri občnem zboru v Ljubljani sprejet, zato ga ni vnovič staviti, ampak zahtevati, da se dotični sklep tudi izvršuje. Ker se pa tudi tem potom ne bode doseglo zadostno število bikov, treba je misliti na ustanovitev izrejalšč za mlade bike pripravnih plemen, ker le tako bo mogoče popolniti število bikov.

Pri glasovanju sta obveljala oba predloga gospoda viteza Langerja. (Konec sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Iz Novakov pri Cerknem, dne 23. junija. Pri nas je že delj časa razširjena bolezen: Kostolomnica, pri govedih; tukaj pravijo „suha“ ali „trda“ bolezen, ker krava postane jako medla in suha. Začnejo je boleti noge in križ, stokanje se čuje, in težko vstaja. Najprej začne govedo grizti les, do

ni zdelo opravičevati se; ni rekel, da je kriv in ne, da ni kriv, temveč le poudarjal je svoje zasluge za domovino, za katero deluje že 53 let. Vse lepo, toda vsak obtoženec se mora skušati obtožbe oprati, Crispiju se pa to ni zdelo potrebno, to pa le zato ne, ker se ni upal z opravičevanji oprati in je vedel, da mu se ne more ničesar zgoditi, ker ima za seboj v zbornici večino, katera pleše, kakor on hoče. In res, ko se je predlagalo, da naj se stvar izroči posebnemu odseku v pretres in poročanje, se je ta predlog odklonil in sklenilo z večino glasov Crispijevih privržencev, da se vsa zadeva odloži za šest mesecev. Nečisti Crispi ostane še torej nadalje na krmilu. Vsekako so pa dnevi njegove samooblasti tudi že šteti.

Makedonija. — Po poročilih prihajajočih iz Bolgarije, se vstaja v Makedoniji vedno širi. Podporo dobivajo vstaši iz Bolgarije. Povod vstaji je nezadovoljnost v Makedoniji živčih Bolgarov. Turčija sicer prikriva vstajo, to pa zaradi tega, ker ne mara, da bi svet zvedel o nezadovoljnosti Makedoncev napram turški upravi. V Bolgariji je vse močno zavzeto za vstaše, dočim se v Srbiji ne zmenijo za vstajo, četudi je vstaja ravno v onem delu Makedonije, kjer prebivajo Srbi. Bolgarska vlada sicer o tej zadevi ni zavzela še nobenega stališča, vendar je očitno, da bode morala z narodom potegniti. Turška vlada upa s silo vdušiti nemir v Makedoniji, kamor je poslala močno posadko vojakov. Mej turškimi vojaki in vstaši je bilo že več krvavih bojov. Sicer se pa turška vlada baje prizadeva tudi z lepo poravnati vstajo in je pripravljena Bolgariji spolniti razne želje, če bi ta delovala za pomirjenje duhov v Makedoniji.

Obrtnija.

Porcelan.

Najzlahtnejše glinasto blago se dobiva iz ilovice, v kateri ni nobenega železa, tako imenovane porcelanske prsti. To porcelansko prst se fino zmelje in pomeša s čisto kremenčevo kislino ali pa mavcem.

Iz te snovi se delajo potem razne stvari s prosto roko na lončarskem krogu ali pa s kalupi.

Za votle stvari rabi se lončarski krog; le za to, da se da oblika, se stvar dene še v kalup iz mavca in končno zvrtili.

Porcelanske ploče se pa vlivajo. Dotični kalupi se popolnoma napolnijo s jako redko snovjo. V kratkem se ob stenah usede ne več tekoča plast. Sedaj se še ostala tekočina z nategačo ali na kak drug način ven spravi. Tako se dobe porcelanske stvari z jako tenkimi stenami.

Ploskaste stvari se delajo iz vlitih plošč, ki se obdelajo na izbočenem kalupi, podobnem preobrnenem krožniku in se naposled obkrožijo s šablona.

Manjše stvari se pa narede s stiskalnico. Narejene stvari se posuše v zakurjenih prostorih in potem se pa denejo v razbeljeno peč, kjer se kmalu toliko strdijo, da se lahko posteklene.

Stvari, ki se vzamejo iz peči, so trdne in popolnoma bele, vendar brez leska in prstene ter se rade umažejo.

Kar se tiče glazure porcelana, sestoji iz tekočine fino zmlete porcelanske snovi, z dodatkom vode in mavca. V to se utaknejo porcelanske stvari in potem posuše. Ko so popolnoma suhe, se denejo v kostne iz ilovice in de-

nejo v visoko peč, kjer se žgo, da postanejo gladke. Po preteku 16—18 ur se stvari v peči dobro sežgo. Blago se pusti tako dolgo stati, da se v več dneh polagoma ohladi.

Dober porcelan je popolnoma bel, jako trd, pol prozorn in se šolkasto lomi. Take posode iz porcelana imajo čist glas.

Porcelan se slika s tako imenovanimi porcelanskimi barvami, ki se stro v terpentinovem olji. Barva obstoji iz prašnatih kovinskih okisov, pomešanimi s svinčnim steklom ali boraksovim steklom. Barvajo se stvari s čopičem, in potem se lahko žgo.

Porcelan so Kitajci znali že delati v najstarših časih, v Evropi je pa iznajden še le 1703. leta in se je hitro razširil.

Kmetijstvo.

Shod dolenjskih kmetijskih podružnic v Novem mestu.

(Konec.)

K besedi se oglasi potem gosp. ravnatelj Pirc, ki pravi, da je naše pleme potrebno zboljšanja, če hočemo napredovati. Posebno nam primanjkuje sposobnih bikov. Glavni odbor se je dosedaj oziral zmiraj na vse kraje jednako in je nakupil za Dolenjsko tudi veliko jednobarvene živine.

Kar se tiče plemena samega, je stvar podružnic, da si izbereta tisto pleme, ki je za vaše kraje najbolj pripravno in glavna družba se bode z veseljem ozirala na vaše zahteve in dala to, kar si bode sami zbrali. Skrbite pred vsem za to, da dobimo dosti bikov. Imamo sicer zakon o številu potrebnih bikov v vsakem okraji ali ta zakon se premalo strogo izvršuje.

K prvi točki vzporeda se oglasi še predsednik g. Rohrman, kateri pojasnjuje v daljšem govoru, da je splošnemu pomanjkanju krme in od tod izvirajočemu slabemu krmljenju največ pripisati, da je naša živina po deželi še tako slabo razvita. Dokler ne bomo začeli po Dolenjskem živine bolje rediti, tako dolgo časa nam tudi najboljše pleme ne bode dosti pomagalo. Skrbeti je tedaj, da zboljšujemo našo živino tudi z boljšim krmljenjem. Govornik opisuje potem, da se število živine množi, a da se množi tudi število ljudstva. Na Dolenjskem imamo od l. 1869. do 1890. za 18.000 glav več goveje živine. V okraju novomeškem je v teku zadnjih 20 let naraslo število goveje živine od 16.649 glav na 23.832 glav in tudi število ljudij je poskočilo od 44.000 na 48.000. Te številke nam kažejo, da je treba dandanes dosti več živeža za ljudi in več krme za živino. Njive se čim dalje bolj širijo, zato pa ginejo pašniki in sploh prostori za pridelovanje krme. Velika napaka je to, da so se pašniški deli poprodali kajzarjem in tako zgubili za prejšnje posestnike. V nadaljevanju trdi, da je treba sedaj na malem prostoru

več pridelovati, kar je mogoče le z intenzivnim obdelovanjem in gnojenjem travnikov in pridelovanjem krme po njivah. Zato pa je treba primerne pouka. Končno predlaga: Kmetijska družba naj skrbi za to, da se bode priredil po vseh občinah Dolenjske posameznim krajem primeren popoten pouk o obdelovanju in gnojenju travnikov in o pridelovanju krme po njivah. Predlog se jednoglasno sprejme.

Pri drugi točki vzporeda: „Kaj je ukreniti dolenjskim podružnicam, da bi dobile cenejšo živinsko sol“, se oglasi za besedo gosp. Fr. Kastelic iz Novega mesta, ki pravi, da so sedanja določila za dobavo živinske soli dosti pretrda. Ker je živinska sol tudi veliko predraga, če bi jo hoteli tako prodajati, kakor se zahteva v novi postavi, predlaga, da bi se glavna družba obrnila s peticijo na vlado, naj bi se postava še jedenkrat preuredila, in sicer v tem smislu, da bi bilo sol laglje in ceneje dobivati. Kajti po sedanji postavi jo ne kaže nobenemu naročevati niti posamezniku niti družbam.

Za tem se oglasi g. župnik Šmidovnik iz Prečne, rekoč, da je sedanja sol premalo čista. Goveja živina jo še mora, konji jo pa nočejo. Predlaga torej, naj bi se glavna družba za to potegovala, da dobimo boljšo sol.

Predsednik g. Rohrman omenja, da so pritožbe za stran soli opravičene, da je sol res predraga. V novjšem času se čujejo tudi pritožbe, da je sol slabo denaturirana in da prouzučuje majanje zo b. Če je to res, potem ž celo ne kaže kupovati take soli. Ko je še gosp. Sever iz Kostanjevice opazil, zakaj bi se ta sol ne prodajala tako, kakor sploh druge monopolne reči, n. pr. tobak, kuhinjska sol itd., sta bila oba predloga, g. Kastelica in g. Šmidovnika, jednoglasno sprejeta.

Pri tretji točki dnevnega reda: „Kako je pospeševati prašičjo rejo po Dolenjskem“, se oglasi gospod Rohrman, kateri najprej opisuje veliko važnost prašičje reje za dolenjske posestnike, posebno odkar se je odprla z dolenjsko železnico dobra pot za izvažanje prašičev. Po lanskim poročilih se je iz Dolenjske izvozilo za 75.000 gld. prašičev; koliko se jih je pa doma poklalo in razprodalo? Ti uspehi morajo Dolenjce spodbujati, da se še bolj poprimejo prašičje reje. Prašičja reja je doma na spodnjem Dolenjskem v okraji št. jernejskem, kostanjeviškem in doli proti Krškem in Brežicam. Ti kraji zalagajo vso Dolenjsko s prašiči. Treba je tedaj gledati, da se prašičje pleme po teh krajih zboljšuje. V nadaljevanju priporoča, da bi se za te kraje skusilo angleško berkširsko pleme namesto jorkširskega, ker je to premehko in nesposobno za pašo, tudi če je mešano z našim plemenom. Berkširsko pleme je utrjeno in se lahko pase celo poletje do pozne jeseni. Praseta se hitro razvijajo in dobro uspevajo tudi v menj ugodnih razmerah, kar se o jorkširskem plemenu ne more reči po dosedanjih izkušnjah. Na Angleškem izpodriva berkširsko pleme povsod že jorkširce in tudi pri nas v Avstriji se povsod pohvalijo z berkširskimi prašiči. Končno predlaga, da naj kmetijska družba nakupi pet berkširskih čistokrvnih mrjaščekov in

naj jih brezplačno odda v okolico št. jernejsko za poskušnjo, in sicer takim gospodarjem, ki so znani zaradi dobre prašičje reje. Predlog se jednoglasno sprejme.

Po tem predlogu opozoruje g. ravnatelj Pirc navzoče gospodarje, naj ne prodajo sedaj preveč prašičev, ker se je nadejati, da bodo prašiči v jeseni prav dragi z ozirom na prašičjo kugo, ki se je na Ogerskem prikazala in pomorila že več tisoč svinj.

Po končanem tem vzporedu se oglasi k besedi g. župnik Peterlin, ki pravi, da nima Dolenjska v glavnem odboru kmetijske družbe nobenega zastopnika za svoje interese. V glavnem odboru so sedaj zgolj Ljubljancje in Gorenjci, kar ne more biti vse jedno za Dolenjsko, katera ima tudi svoje potrebe in potrebuje tudi zastopa. Prav bi bilo, da bi bile v glavnem odboru primerno zastopane vse tri strani naše dežele, zato predlaga: Kmetijska družba naj skrbi pri dopolnilnih volitvah v glavni odbor za to, da bodo tudi Dolenjci primerno zastopani v glavnem odboru.

Predlog se jednoglasno sprejme potem, ko je še ravnatelj g. Pirc pripomnil, da mora slehernega veseliti, ko vidi, da so se začeli Dolenjci tako zanimati za kmetijsko družbo in njeno delovanje.

Ker se nihče več za besedo ne oglasi, zaključí predsednik ob 3/4 1. uri popoldne zborovanje zahvaljujoč se vsem udeležencem, ki se za dobro stvar niso zbal ne truda ne pota, in želi, da bi se začela z današnjim dnevom boljša doba za delovanje dolenjskih podružnic in sploh dolenjsko kmetijstvo.

Telegrafičnim potom so pozdravili zborovanje cesarski svetnik in predsednik c. kr. kmetijske družbe g. Murnik in načelnik kmetijske podružnice v Žužemberku g. Koncilija.

Preosnova davkov.

(Dalje.)

Davek za krošnjarije določil se bode po tem, kolikor nesejo stalna podobna podjetja v dotičnem kraji. Računalno se bode za krošnjarija in za vsacega njegovega pomočnika po 1 gld. 50 kr. do 15 gld., za vožnjo žival izimši pse 3 gld. do 32 gld. Kdor bi krošnjaril po več deželah se mu bode davek nekoliko višje odmeril. Davek bodo krošnjariji morali plačevati za celo leto naprej. Davek bode odmerilo davčno oblastvo prve stopinje, proti kateri odločbi se je moč pritožiti na deželno finančno oblastvo.

Podjetja, ki jeden del leta prodajajo na jeden, drug del leta na drugem kraji, se ne zmatrajo za krošnjarije, temveč jim določi davek pridobninska davčna komisija za vsak kraj.

Trgovcem, ki hodijo na semnje, odloči davek pristojna komisija za tisti kraj, kjer bivajo. Kmetje, ki le včasih izdelke kakšnega stranskega obrta peljejo na trg, se ne zmatrajo za take trgovce in se ne obdačijo.

Domači trgovski potovalci, kateri niso nastavljeni s stalno plačo, se zmatrajo za samostojne trgovske agente in se ondu obdačijo, kjer imajo svojo zalogo, ali kjer